

FINANČNÍ ŘÍZENÍ, CONTROLLING

MgA. Lucie Abou
FF MU, KISK
14. 11. 2014

FINANČNÍ ŘÍZENÍ

- Finanční řízení
 - = dominantní stránka ekonomické činnosti
- Finanční manažer se musí orientovat v:
 - technicko-ekonomickém prostředí
 - systému podnikových daní
 - makroekonomických jevech
 - fungování peněžního a kapitálového trhu

Charakteristika podnikových financí

- Peněžní prostředky podniku
 - součást aktiv
 - podoba hotovosti, vklady na BÚ, ekvivalenty
 - stavová veličina
 - nejlikvidnější složka majetku

- Velikost peněžních prostředků
 - východisko pro posuzování platební situace
 - vysoký stav: nepříznivý vliv na efektivnost podnikání

Podnikový kapitál

= 1 ze 3 výrobních vstupů

- rozhodující část podnikového kapitálu vázána ve hmotném a nehmotném investičním majetku

- menší část vázána v peněžních prostředcích

= souhrn všech peněz, vázaných v celkovém majetku podniku

Finanční zdroje

- = zdrojem pro hodnocení finanční situace podniku
- Zabezpečování finanční rovnováhy je dlouhodobým cílem finanční politiky podniku

Cíle a principy finančního řízení

- Finance a finanční řízení = integrující složka
 - veškerá činnost se vždy promítá do peněžních prostředků
 - finanční cíle = rozhodující součást podnikových cílů
- Cíle podnikání:
 - statický přístup
 - maximalizace zisku
 - maximalizace hodnoty firmy pro vlastníky

- maximalizace tržní hodnoty firmy
- zvyšování výnosnosti výroby a investic
- preference minimalizace rizika

- Které principy dodržovat?
 - princip peněžních toků
 - princip čisté současné hodnoty
 - respektování faktoru času
 - zohledňování rizika
 - optimalizace kapitálové struktury
 - zohledňování stupně efektivnosti kapitálových trhů

- plánování a analýza finančních údajů

Hlavní oblasti a organizace finančního řízení

- Zajišťování finančních zdrojů
- Volba optimální finanční struktury
- Financování a řízení oběžného majetku
- Výběr optimální formy krátkodobého financování
- Investování peněžních prostředků do majetku
- Finanční analýza
- Plánování finančních zdrojů
- Vnitřní finanční řízení
- Využívání zahraničního kapitálu
- Finanční řízení při spojování, reorganizacích, sanaci, zániku podniku

ÚČETNICTVÍ

- Hlavním zdrojem informací, které jsou potřebné k řízení organizace je účetnictví.
- Hlavní účetní výkazy:
 - Rozvaha
 - Výkaz zisku a ztrát (Výsledkovka)
 - Cash flow

ROZVAHA

- = přehled o aktivech a pasivech podniku k určitému okamžiku
- = sestavuje se na základě informací z účetnictví
- = možná forma T - forma

- **Aktiva**

= majetek podniku uspořádaný podle složení

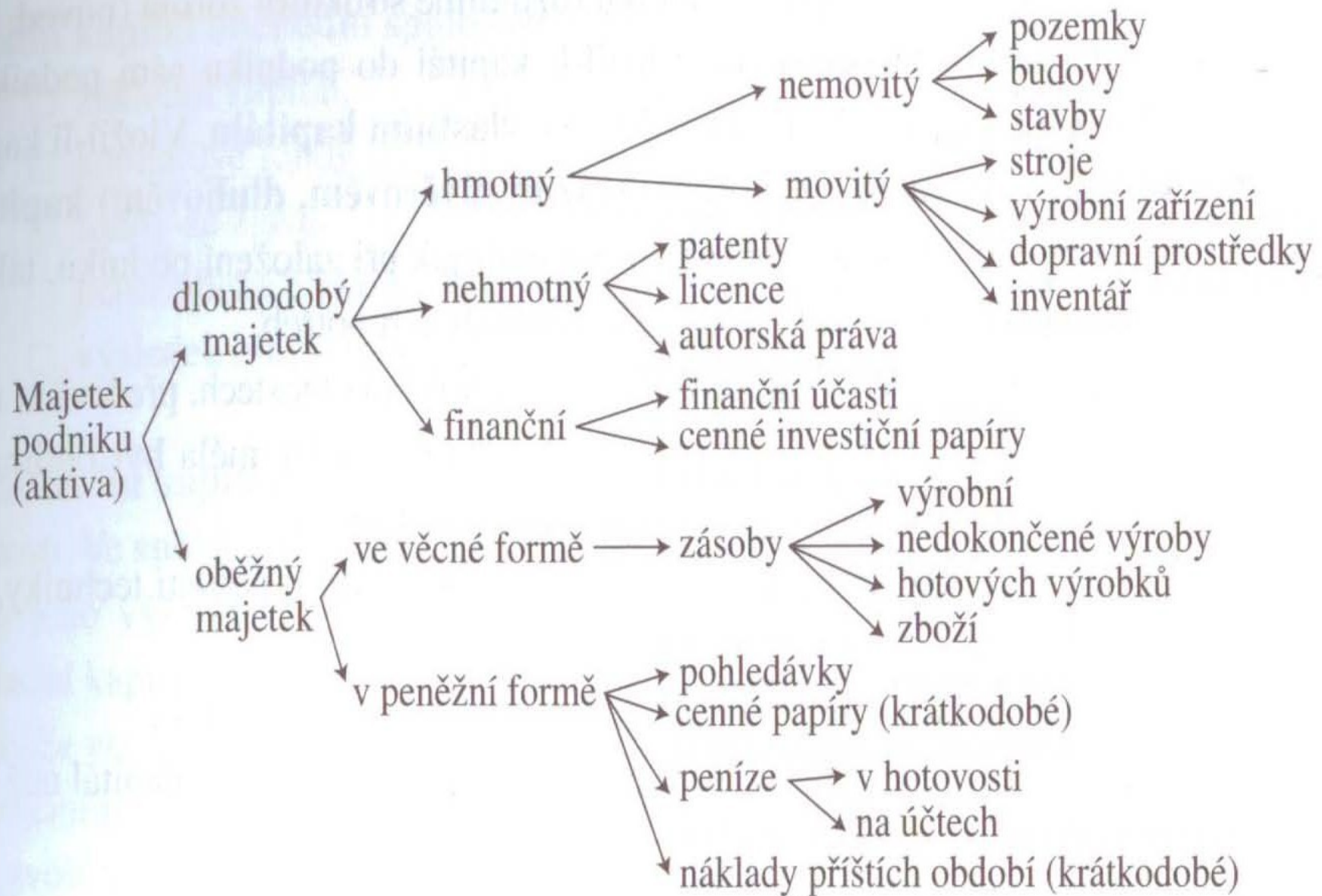
- **Pasiva**

= majetek uspořádaný podle toho, z jakých finančních zdrojů byl pořízen

Struktura rozvahy

Rozvaha ke dni.....

AKTIVA	PASIVA
hodnota všech položek, do kterých podnik investoval	zdroje, z nichž byla aktiva pořízena
Stálá aktiva	Vlastní kapitál
dlouhodobý hmotný majetek	základní kapitál
dlouhodobý nehmotný majetek	fondy
dlouhodobý finanční majetek	nerozdělený zisk minulých let
	výsledek hospodaření běžného roku
Oběžná aktiva	Cizí zdroje
zásoby	dlouhodobé závazky
pohledávky	krátkodobé závazky
investice (krátkodobý fin. majetek)	dlouhodobé úvěry
peníze	krátkodobé úvěry

Obr. 8 – 2 Majetková struktura podniku

Obr. 8 – 3 Schéma kapitálové struktury podniku

Druhy rozvahy

- Zahajovací
- Počáteční
- Konečná
- Základní účetní období

Funkce rozvahy

- Přehledně uspořádat a vyjádřit majetek podniku v penězích a jeho zdroje financování
- Umožňuje zjistit výsledek hospodaření

- **Sestavte konečnou rozvahu.**

Společnost FANA, s. r. o. provedla ke konci roku soupis majetku a závazků:

- Peníze na BÚ 250 000 Kč
- Peníze v pokladně 100 000 Kč
- Základní kapitál 800 000 Kč
- Stroje 400 000 Kč
- Dopravní prostředky 400 000 Kč
- Závazky vůči dodavatelům 350 000 Kč (zboží na fakturu)

- **Pan Jiří Beránek má firmu na výrobu kuchyňských linek. K 31. 12. 2013 vykázal tato aktiva a pasiva:**
 - Závazky vůči dodavatelům 360 000 Kč
 - Pohledávky u odběratelů 660 000 Kč
 - Nákladní automobil 840 000 Kč
 - Bankovní úvěry 600 000 Kč
 - Stroj 300 000 Kč
 - Dřevo 880 000 Kč
 - Peníze v pokladně 10 000 Kč
 - Peníze na BÚ 250 000 Kč
 - Závazky vůči zaměstnancům 70 000 Kč
 - Základní kapitál 1 910 000 Kč

ÚKOL: sestavte rozvahu, určete výši DM a OM, kolik Kč činí vlastní zdroje a kolik cizí?

Hospodářské operace a účetní případy

- Hospodářské operace:
 - 1.Fáze – nákup materiálu nebo služeb
 - 2.Fáze – při výrobě
 - 3.Fáze – při prodeji výrobků

Hospodářské operace:

Externí

Interní

Změny rozvahových položek

- Rozvaha = stav aktiv a pasiv k určitému dni.
- Hospodářskou činností se majetek a zdroje financování dostávají do koloběhu, v němž mění svou formu = dochází ke změnám aktiv a pasiv.

Rozvahové účty

- Podstata a forma účtu
 - = účty vznikající rozpisem rozvahy
- Účet (Konto)
 - = základní prvek v účetnictví
 - = zachycuje jednotlivé účetní případy
 - = nejjednodušší forma je T- forma

Jak postupovat při účtování na rozvahových účtech

1. Určit, na kterých účtech bude proveden účetní zápis
2. Určit stranu, na které bude změna zachycena
3. Rozhodnout, na které straně druhého účtu bude proveden účetní zápis

Rozpis rozvahy do účtů

Dělí se na:

- Účty aktiv
- Účty pasiv

Na účtech se zachycuje:

1. Počáteční stav
2. Změny (přírůstky a úbytky)
3. Konečný zůstatek

- Příklad rozpisu rozvahy do účtu:

022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

132 – Zboží na skladě a prodejnách

311 – Odběratelé

211 – Pokladna

221 – Bankovní účty

411 – Základní kapitál

321 – Dodavatelé

231 – Krátkodobé bankovní úvěry

Zapisování změn

- Přírůstek
 - Aktivní účty na straně Má dáti (MD)
 - Pasivní účty na straně Dal (D)

- Úbytek
 - Aktivní účty na straně Dal (D)
 - Pasivní účty na straně Má dáti (MD)

Výsledkové účty

= účty nákladů a výnosů

Výsledek hospodaření podniku = výnosy - náklady

Účet zisků a ztrát

710 – Účet zisků a ztrát

Druhy nákladových účtů – třída 5:

- Spotřeba energie
- Spotřeba materiálu
- Opravy a udržování
- Cestovné
- Ostatní služby
- Mzdové náklady
- Odpisy DHM

Druhy výnosových účtů – třída 6:

- Tržby za vlastní výrobky
- Tržby z prodeje služeb
- Tržby za zboží
- Tržby z prodeje majetku

Podvojný účetní zápis

- Každý účetní případ se musí zachytit v účetnictví stejnou částkou na 2 účtech, na straně MD a D.
- Souvztažnost účtů

Obraty a zůstatky na účtech

- Obrat
= součet částek na straně MD nebo D
(nezahrnuje počáteční stav)
- Zůstatek

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

VÝSLEDOVKA

- Zisk x ztráta
- Zachycuje strukturu nákladů a výnosů
- Podrobněji rozvádí výsledek hospodaření rozvedený v rozvaze
- Informuje o schopnosti vytvářet dostatečný objem zisku

Pojetí nákladů

- Ve finančním účetnictví
 - pro externí uživatele

- Ve vnitropodnikovém účetnictví
 - pro manažery (manažerské účetnictví)

Klasifikace nákladů

- Druhové třídění nákladů

Základními nákladovými druhy jsou spotřebované výrobní faktory:

- spotřeba
- odpisy
- mzdové a ostatní osobní náklady
- finanční náklady
- náklady na služby

Druhové členění nákladů není vhodné pro stanovení nákladů na výrobní jednotici. Nutnost transformovat druhové náklady na kalkulační náklady

Náklady prvotní, jednoduché (nelze je dále členit). Náklady druhotné, interní náklady (dají se rozložit na původní nákladové druhy)

- Účelové třídění nákladů

- náklady podle útvary (střediskové účetnictví)
- náklady podle výkonů (kalkulační třídění nákladů)

Rozhodující pro zjištění rentability výrobků, zisk podniku apod.

- Kalkulační třídění nákladů

slouží ke zjišťování nákladů na jednotlivé výkony. Má dvě hlavní skupiny nákladů:

- **jednicové (přímé)**
- **režijní (nepřímé)**

Sestavování

- 1x ročně (nenastanou-li mimořádné okolnosti v životě podniku)
- Horizontální vs. vertikální podoba

- Rozvaha vs. Výkaz zisku a ztráty

= zobrazují dvě základní stránky téhož ekonomického jevu (majetku a výsledků dosažených jeho používáním)

Struktura

- Rozvaha = zachycení stavu aktiv a pasiv (stavové veličiny)

- Výkaz zisku a ztráty = se vztahuje vždy k určitému časovému intervalu (roční, měsíční)

Význam

- Základní funkce:
 - Umožňuje zjistit výsledek hospodaření podniku za běžné účetní období (roční nebo kratší)
 - Slouží jako podklad pro hodnocení ziskovosti podniku, tj. vývoj ziskovosti, rentabilitu, návratnost vloženého kapitálu

CASH FLOW

- Rozdíl mezi pohybem hmotných prostředků a jejich peněžním vyjádřením
- Časový nesoulad hospodářských operací, které vyvolávají náklady a jejich finančním zachycením
- Důsledek používání různých účetních metod

Zjišťování cash flow

- Nepřímo

Čistý zisk

+ N neznamenaající peněžní výdaje

- V neznamenaající peněžní příjmy

= CF

- Přímo

CF = rozdíl nákladů a výnosů

(současně i peněžní příjmy a výdaje)

- Tři oblasti činnosti podniku

1. Provoz

2. Investice

3. Finance

Výkaz cash flow

PS PP	výdaje
Příjmy	KS PP

Vztah pohledávek a závazků k CF

Změna stavu		Vliv na cash flow
Zvýšení pohledávek	→	Úbytek
Snížení pohledávek	→	Přírůstek
Zvýšení závazků	→	Přírůstek
Snížení závazků	→	úbytek

Příklad

- Koncem listopadu vyfakturoval podnik 300 tis. Kč za dodané výrobky, na něž vynaložil a uhradil 260 tis. Kč nákladů. Zjistěte zisk a peněžní tok ke konci měsíce.

Příklad 2

- Sestavte výkaz cash flow, víte-li, že společnost ABC ve sledovaném roce pořídila:
 - dlouhodobý majetek za 280 tis. Kč,
 - vyplatila dividenda ve výši 16 tis. Kč,
 - zúčtovala odpisy v částce 18 tis. Kč,a sestavila následující rozvahu:

Rozvaha společnosti ABC s. r. o. k 31. 12. 2013 v tis. Kč

AKTIVA	2012	2013	PASIVA	2012	2013
Dl. majetek	400	680	Zákl. kapitál	380	480
Oprávkvy	90	108	Zisk min. let	200	184
Zboží - sklad	75	43	VH b. o.	0	67
Pohledávky	30	80	Záv. dodavat.	58	55
Bankovní úč.	235	225	Záv. zamcům	5	7
			Dl. úvěry	7	127
Celkem A	650	920	Celkem P	650	920

PS PP + V – N + zvýšení K/snížení A – zvýšení A/snížení K = KS PP

CF= P – V

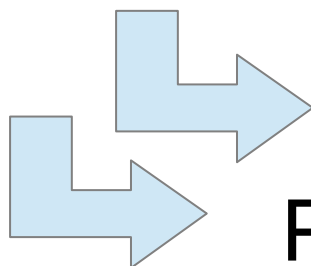
Kontrola : KS PP – PS PP

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

- **Moravská zemská knihovna**
 - státní příspěvková organizace (právní subjektivita)
 - zřizovatel - Ministerstvo kultury
- Základní účel a předmět činnosti
- Primárním cílem není dosahování zisku, ale cíle mají nefinanční charakter (poskytování služby)

- Jiná činnost knihovny:
 - knihovna může vykonávat jinou činnost, která slouží k lepšímu využití majetku, se kterým knihovna hospodaří (dodatečný zdroj financování)
 - musí být sledována odděleně od hlavní činnosti
- Předmět a rozsah musí být doplněn do zřizovací listiny

- Zřizovatel:

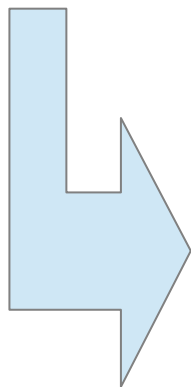

Pravidla zřizovatele

Příspěvek zřizovatele

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

- Hlavní a vedlejší (jiná) činnost

Zřizovací listina

Financování státní příspěvkové organizace

- Příspěvek ze státního rozpočtu/od zřizovatele (v r. 2014 - 85% z celkových výnosů MZK)
- Výnosy z vlastní činnosti
- Fondy (rezervní, reprodukce majetku, odměn, kulturních a sociálních potřeb)
- Dary

- Zisk – musí být použit na financování činnosti, pro kterou byla organizace zřízená
- Kladný výsledek hospodaření (VH) = zlepšený VH
- Záporný VH = zhoršený VH

Účetnictví a daně neziskových organizací

- Neziskové organizace = právnické osoby
- Vedou účetnictví= povinně účtují prostřednictvím podvojných zápisů o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, nákladech, výnosech a hospodářském výsledku.
- Výjimka - **občanská sdružení**, jejich organizační jednotky, které mají právní subjektivitu, **círky a náboženské společnosti** nebo **církevní instituce**, které jsou církevní právnickou osobou, a **honební společenstva** **mohou vést jednoduché účetnictví**, a to podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb. a zákona č. 437/2003 Sb. Podmínkou pro vedení jednoduchého účetnictví je, že jejich **celkové příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhnou 3 mil. Kč**. Jednoduché účetnictví je vedeno podle právního stavu, který platil k 31. 12. 2003.

- Účetní období vs. hospodářský rok

Daň z příjmů

- Typy příjmů:

- a) příjmy, které nejsou předmětem daně
- b) příjmy, které nejsou předmětem daně za určitých podmínek
- c) příjmy, které jsou předmětem daně, ale jsou osvobozené
- d) příjmy vyplývající z poslání
- e) příjmy, které jsou předmětem daně

Ad a) příjmy, které nejsou předmětem daně

- Příjmy získané zděděním, darováním nemovitosti, movité věci
- Příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných podpor ze státního rozpočtu
- Příjmy z úroků na běžném BÚ
- Příjmy z bezúplného nabytí movité a nemovité věci

b) příjmy, které nejsou předmětem daně za určitých podmínek

- Z úplatných převodů a užívání státního majetku, z pronájmu a prodeje státního majetku

Ad. c) příjmy od daně osvobozené

- Příjmy dle stanov, statusu, zřizovací nebo zakladatelské listiny z členských příspěvků
- Příjmy z výnosů kostelních sbírek, za církevní úkony, z členských příspěvků u registrovaných církví a náboženských společností
- Příjmy státních fondů
- Příjmy z loterií a jiných podobných her (dle z. 202/1990 Sb.)
- Výnosy z nadačního jmění
- Úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky na financování vědy a vzdělávání, k výzkumným a vývojovým účelům, pro potřeby kultury, školství, atd.
- Příjmy plynoucí v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby
- Přijatá ocenění v oblasti kultury

d) příjmy z hlavních činností

- Příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady, popř. výdaje vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností, jsou vyšší než příjmy, nejsou předmětem daně

e) příjmy, které jsou předmětem daně

- Příjmy z reklam
- Z členských příspěvků, vyjma osvobozených (např. příspěvky profesních komor s povinným členstvím – Advokátní komora)
- Z nájemného
- Veškeré příjmy veřejných vysokých škol nebo veřejných výzkumných institucí mimo investičních transferů a úroků z vkladů z běžného účtu
- Veškeré příjmy ČT, ČR (kromě příjmů z investičních dotací a úroků z vkladů na běžném účtu)
- Veškeré příjmy poplatníků, kteří jsou provozovateli zdravotních služeb (krom investičních transferů, dotací na pořízení a technické zhodnocení majetku, úroků z vkladů na běžném účtu)

Odčitatelné položky od základu daně

- **(§ 34 ZDP) daňová ztráta** (která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje)
- **Výdaje za vědu** – až 100%
- **(§ 20, odst. 7 ZDP) základ daně lze snížit dále až o 30 %**, maximálně však o 1 000 000 Kč, použije-li prostředky získané touto úsporou na dani ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve 3 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích. V případě, že 30 % snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.

30% - daňová úspora

- Je-li základ daně před uplatněním 30% odpočtu 5.000.000 Kč, pak:
 - 30% odpočet = 1.500.000 Kč
 - tj. lze uplatnit pouze 1.000.000 Kč
 - daňová úspora = 190.000 Kč
- Platí, že hodnota 30% (zde 1.000.000 Kč) x 0,19 = daňová úspora

CONTROLLING

Motto:

Co nelze měřit, nelze efektivně řídit pro splnění cíle.

- Controlling je neustálý proces plánování, stanovování, měření, hodnocení cílů a odstraňování úzkých míst.

Controlling - z anglického to control - regulovat, usměrňovat)

- je rozsáhlý koordinační koncept, který má za úkol pomáhat vedení a odpovědným osobám usměrňovat chod podniku.
- provádějí ho specializovaní pracovníci firmy nebo externí firma.
- Zabývá se nejen vnitřní situací podniku, jeho koncepcí a financemi ale i vztahy s věřiteli a konkurencí. Na základě poskytnutých informací je pak schopno vedení firmy reagovat odpovídajícím způsobem.

Nástroje controllingu

- Excell
- Ekonomický systém (controlling jako součást účetního/ekonomického softwaru)

DĚKUJI ZA POZORNOST!